

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum secundum abundantiam, & defectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

in recessu à ratione ut sit, & non per se intendendo: & tunc dif-
fixa specie, sicut auctor in peccatis ex motuis,
¶ In responseione ad tertium enimdem articuli, signa illam, &
intuere illius veritatem: & in his qui avaris imi sunt ad habendū
euām Iesu Christi patrimonium, & effundunt in meretrices, ve-
nations &c. sunt n.
simil avari, & pro-
digii, vt in litera dici-
tur, & experientia te-
statur abominabilis,
quam vitam nescire
liceret.

*Super questionis sep-
tage simile secundū Ar-
ticulum nonum.*

IN art. 9. eiusdem quæst. 72. aduerte,

quod author mutat opinionem, quam in
in quarto fecit. dicit.
¶ 26. quæst. 9. tenet, scilicet, quod circum-
stantia etiam si non
sit finis, dat speciem
peccato, & vult hic
ideam esse iudicium
de specificatione a-
ctus humani ex circu-
stantia in actu virtutis, & in actu vitiis:
quia vtroque oportet speciem dari a mo-
tivo, vt obiecto: &
nunquam circumstan-
tia ut sic, dare spe-
cierem, sed oportere
eam transire in diffe-
rentiam, seu condi-
tionem obiecti juxta
superius determina-
vit in quæst. 18. Et
quoniam ibi voluit
peccati species sumi
ex parte priuatis,
hec soluē in re-
sponse ad pri-
mum, & secundum.
Nec est difficile solu-
nere rationes, que
ibi afferuntur, scili-
cet de fure, qui nol-
let calicem quem fu-
ratur, esse sacram, &
quod sola circum-
stantia, cur, mutaret spe-
cierem. Insufficiens namque signum
non finis est nolleitas habens voluntatem liberam deliberari
ad illud: sicut etiam accedens ad vxorem alterius mallet ipsam
esse innuptam. Nec sequitur, quod sola circumstantia, cur, mutet
speciem, sed quod non cur, nec aliqua circumstantia mutet speciem,
nisi habeat rationem alterius motus, vt finis: non ita quod
sit aut apprehendatur ut finis praecipiens peccati. Non enim fac-
ile legum est finis furti, cum aliquis furatur sacram: sed sufficit
quod sit confusus. Tertium enim facile legum est commercio ad bonum
commutable, vt obiectum contrarium rationis, quia alienum, & quia sacram,
¶ 2 Præt. Peccata sunt quidam actus humani: sed aetus humani
interdum accipiunt speciem a

AD NONVM sic proceditur. Videatur quod vitia, & peccata diversificantur specie secundū diversas circumstantias: quia, vt dicit * Dion 4 cap. de diu.no. Malum cōtingit ex singularibus defectibus: singulares autem de-
fectus sunt corruptiones singularum circumstantiarum. ergo ex singulis circumstantijs corruptis singulari species peccatorum consequuntur.
¶ 2 Præt. Peccata sunt quidam actus humani: sed aetus humani interdum accipiunt speciem a

circumstantijs, vt supra habitum est. ergo peccata differunt spe-
cie, secundum quod diuersae circumstantiae corrumptuntur.

¶ 3 Præt. Diversæ species gulæ assignantur secundum particulas, quæ in hoc versiculo conti-
nentur. Preopere, laute, nimis, ardenter, studiose, hac aut pertinet, ad diversas circumstantias. nam præpopere est antequam
oporet; nimis, plus quam oportet, & idem patet in alijs. ergo spe-
cies peccati diversificantur secundum diversas circumstan-
tias.

SED CONTRA est, quod Philo sophus dicit in 3. & 4. Eth. * qd fin gula vitia peccant agendo plus quam oportet, & quando non oportet, & similiter secundum omnes alias circumstantias non ergo secundum hoc diversificantur peccatorum species.

RESPON. Dicendum, qd sicut dictum est, * ubi occurrit aliud motuum ad peccandum, ibi est alia peccati species; quia motum ad peccandum est finis, & obiectum. Contingit autem quandoque quod in corruptionibus diversarum circumstantiarum, est idem motivum; sicut illiberalis ab eodem mouetur, qd accipiat qd non oportet, & ubi non oportet, & plus quam oportet: & similiter de alijs circumstan-
tias. hoc n. facit pp. inordinatum appetu pecuniae congregandæ: & in talibus diversarū circumstan-
tiarum corruptiones non diuer-

gentia, ut in alijs species. qd fin est dñe specie accidentales relati-
væ, atq; fin est dñe intentionis voluntatis: quoniam
est alijs intentionis obiecto: & alijs species, quæ
est eius finis, hec autem
est aliqua species propter
cipior alibi: & cum finis est sub iuri-
no, ut cum firmo
fit ut moechatur. Vnde licet circum-
stantia sit accidentia
si dñe species capi-
to transi in substan-
tia, quia transi in obiectum, vnde op. art.
substantialis debet
renunt actus, ut in
questione deci-

octava, art. 10. superius patet.
¶ Ex materia vero, quia materia ad eandem speciem proficit
ad quam forma. Et propterea quando aliud est materialiter volutum, ad eandem speciem spectat actus ille, ad quam
spectaret, si esset formaliter volutum: & ideo propter ipso
to, quia Ioan. voluit percutiendum materialiter, ad ipsam
homicidi, & particulu reductive spectat. Sed hæc ut in
innititur fundamento: quia materia spectat ad specimen formæ,
intelligitur de forma non sub qua est, non enim ma-
teria animalis spectat ad specimen cadaveris, cui est finalis
si ab anima relinquatur. Constat autem omne peccatum habeat
re actum formam, cum nihil sit in genere, quod non sit
in aliqua specie, ac per hoc nihil est in specie peccati: quod si
sit in aliqua specie peccati, & nimilominus fallam proficit
tentiam: quoniam quicquid est materialiter volutum, sub ab
qua forma, totum spectat ad formam speciem. vnde hinc
tum, quod omnes circumstantie sub uno motu ad unam spe-
ciem illius, scilicet in omni, spectat. Constat quoque, con-
procurans a muliere coniunctum ad fornicationem, ex confor-
mati & materialiter vult & intendit spiritualiter mortem mulieris
& tanquam actu ille nullo modo respicit speciem à morte
spirituali, sed à fornicatione per se intenta. Que ergo ex con-
sequenti, vel materialiter, vel per accidens coniunguntur, quia
nisi noceantur & mala, ut patet exemplo nunc allo, per
trahunt in suam speciem, quamvis agg. averti peccatum: ut
herent autem in illis species, si intenta essent.